

– Mostarról viszonylag sokat tudok, mert az egyetemen két diákom is szakdolgozatot írt róla, így utána kellett nézнем. De a prof, akivel a predjamaí várban vakációztunk, szintén nagy rajongója a városnak, meg a török időszaknak. Nos... – Agnes mosolyogva figyelte, ahogy Christian elkomolyodik, megköszörüli a torkát, mielőtt belekezdene. Nem tudta azonban a gondolatait teljesen kizárni. Reggel a tükörből egy számára teljesen ismeretlen nő nézett vissza rá, aki boldog és magabiztos volt, s nem törődött azzal, hogy mi várja majd ennek az utazásnak a végén. Pedig a látszat ellenére a kétségei sokkal erősebbek voltak, és hiába próbálta leplezni, büntudat kínoztá, amiért megcsalja a férjét. Paul semmiképpen sem érdekli meg, hogy így becsapja. Christian sem viselkedett rámenősen, erőszakosan, egyszerűen csak örült a találkozásuknak. Mi történt övele, hogy így elgyengült? Miért nem volt erősebb, határozottabb? Hogy volt képes átlépni a hűség határán? S mégis mindezek ellenére olyan jó Christiannal lenni, kirándulni, nevetni, bolondozni és hallgatni őt! Most is milyen komolyan fog hozzá, mint egy vizsgázó, majd rákacsint. – Mostar Hercegovina központja, a Neretva folyó völgyében fekszik, melyet három hegy, a Velez, a Cabulja és... hú, a harmadik neve most nem jut eszembe...

– Hogy lehetséges ez? – hitetlenkedett Agnes.

– Pontos felsorolásokból sosem voltam jó, ezért sem mentem jógásznak.

– Pedig a kivételek mindig nagyon jól mentek... – gonoszkodott Agnes. – Szóval három hegy határolja...

– Úgy van. Elég magas hegyek, noha a város alig van magasabban a tengerszintnél. Mivel Szarajevó és a tenger között pontosan félúton helyezkedik el, nagyon korán fontos állomás lett, hamar virágzásnak indult. Különleges a klímája is a tengernek köszönhetően. A nyugatiak számára kis területen lenyűgözően mutatja be a keleti kultúrát, a török világot. Egyébként a törököknek köszönhetik a fejlődést, és igazság szerint, amíg ők uralták, vagy négyszáz évig, itt béke és nyugalom honolt. A törökök kiűzése után vált soknemzetiségűvé, sokvallásúvá a térség és a város, ez pedig magával hozta a viszálykodást is. Az elnyomás elleni tiltakozáshoz a vallási türelmetlenség mindig a legjobb tűzfészek. Bármennyire is úgy tűnt, hogy a népek sokáig békésen megvannak itt egymás mellett, mert a mostari híd összeköti őket, sajnos nem csak a Neretva állt közöttük.

– Sosem tudtam megérteni, miért kell mély hitű embereknek egymással ellenségeskedni.

– Zlatan erre egyszer azt mondta, egy az isten mindenhol a földön, de sokféleképpen szolgálják őt, mert a hívek ezt nem hajlandók elfogadni. Így mind a maga szolgálatát védi bőszen a másiktól, pedig ezzel csak a tudatlanságukat védik, és nem az istenüket.

– Érdekes gondolat...

– Az... – Christian elgondolkodva nézett maga elé az útra. – Mostar nem véletlenül lett a vallási ellentét szimbóluma. Valóban két világ feszül itt szembe egymással. S most is hiába van pillanatnyilag béke, nincs igazán megbékélés. De én remélem, hogy a hidat nem véletlenül építették újjá, egyszer csak meg hozza az elfogadást, a megbocsátást is.

– Jártál ott a háború óta?

– Nem. A Mir Sada óta nem, de mindig készültem rá. Örülök, hogy nem egyedül, hanem veled megyek – mosolygott szeretettel Agnesre. – Másoktól tudom, hogy a város újra szép, de azért itt-ott megmaradtak a háborús sebek az épületeken és az emberekben is. A muzulmán bosnyákok 30 százalékát, míg a katolikus horvátok 60 százalékát adják a lakosságnak, és teljesen elkülönülnek. Nem járnak át a hídon sem, és kerülnek egymással minden kapcsolatot. De maga a város gyönyörű. Engem mindig Goranra fog emlékeztetni, ahogy Split Adamre és Pozdolac terád...

Christian a városközpontban parkolt le, majd elindultak a híres híd felé. A tér végében nagyon furcsa, hatalmas betonépítmény mellett haladtak el.

– Mi ez, templom? – kérdezte csodálkozva Agnes.

– Igen, a katolikusok temploma. Mivel szemben karcsú, magas minaretek nyújtóznak, tornyát akkorára építették, hogy magasabb legyen mindnél, ami általában persze nem jellemző a keresztény épületekre. A masszív tömeg erődítmény jelleget kölcsönöz neki, és az is. – A híd felé vezető úton valóban sok romos ház mellett haladtak el, többnek a falán mázolt feliratok virítottak.

– Mi van a falakra írva?

– „Nem felejtünk.” Ezek a házak is leginkább mementóként maradtak így sérülten, bár volt, amelyiket azért nem tudták elbontani, mert a tulajdonosa eltűnt.

Az újjáépített Öreg hídról leírhatatlanul gyönyörű a kilátás a két városrészre. A bosnyák rész minaretjei, apró török épületei, a másik oldal ettől teljesen eltérő világa, és középen a sziklás mélyben kanyargó Neretva, lélegzetelállító látvány.

A híd közepén nagyobb tömeg verődött össze. Közelebb sétáltak, hogy lássák, mi történik ott. A híd kőkorlátján egy tizenéves, sovány, fürdőnadrágos fiú állt. Mellette egy kalap, benne mindenféle pénzek tucatjai. Aztán a fiú beugrott a vízbe a közönség nagy tapsa közepette. Agnesék elszörnyedve néztek utána a híd alatti mélységbe. A folyó annyira kicsinek tűnt, szinte elképzelhetetlennek látszott, hogy túl lehet élni a mutatványt, de a fiú már kapaszkodott is ki a partra, és visszatért a hídra. A kalapot közben valaki kiürítette, így újra üresen várta az adományokat. Amikor átértek a híd bosnyák oldalára, a fiú már újra a hídkorláton állt ugrásra készen.

– Ez szörnyű! – Agnes döbbenten figyelte, ahogy újra a mélybe veti magát.

– Igen, az. Ám valamiből meg kell élnie. Ki tudja, élnek-e a szülei egyáltalán? Ha nem kerülne egy cent se a kalapba, talán nem tenné. Nagyon magas a munkanélküliség, amit a megosztottság csak még jobban tetéz.

A hídon túl igazi keleti bazársor húzódott a szűk utcácska két oldalán. A szokásos kelmék, selymek, rézművestermékek mellett számos olyan szuvenírt is árultak itt, amelyek a háború után visszamaradt lövedékek, lőszeres hulladékából készültek. Fejcsóválva szemléltek a töltényhüvely-burkolatú bicskákat, kulcsjelzőket, golyóstollakat. A portékákat kínálgató kereskedők kiáltásait ütemes kopogással kísérték a rézművesek, akik az üzleteik előtt kalapáltak csodás réztárgyaikat. A levegőt fűszeres sülték és tömény édességek illata töltötte be.

Megcsodálták a karcsú sztalaktitdíszes Roznamedzsi-dzsámit, és mellette a vizet csörgedeztető sadrvánt. Christian elmesélte, hogy a törökök előszeretettel vezették a vizet facsövekben, itt is ezt alkalmazták. Agnest teljesen lenyűgözte Karadzsoz bég dzsámija is, amelynek hatalmas előcsarnokát gyönyörű kupola fedte. Mellette égbe szökő sztalaktitgyűrűs minaret magasodott. A belső teret arabeszkek és virágdíszek borították, az áttört rácsozatú ablakokat pedig színes muránói üveg élénkítette. Az udvaron nyolc oszlopíves csorgókút nyolc csövén folyt a víz. A dzsámi mellett az iskola, az ólomkupolás medresz állt, mögötte pedig az egykori várfalak maradványai; és a romkert kövei közt andalogtak. Jócskán eltávolodtak az Öreg hídtól, két épület között a magasban húzódó parthoz sétáltak, hogy távolabbról is ránézhessenek.

– Gyönyörű! Hogy voltak képesek ezt lerombolni? – szörnyülködött Agnes, átölelve Christiant.

– Háborúban nem számít a szépség, ahogy az emberi élet sem. Szerencsére újjáépítették, ahogy nagyon sok mindent. Nézd csak azt a kis hidat ott! – mutatott az ellenkező irányban egy mélyebb részen átívelő kis hídra Christian. – Az a Kriva cupria, a Ferde híd, ezt nem érte találat a háborúban, épen maradt. Aztán mégis egyszer csak összedőlt, mintha nem bírta volna elviselni, hogy ő állva maradt, a nagy híd meg nem. Szerencsére ezt is újjáépítették.

– Nem lehetett könnyű eredetileg sem megépíteni ezt a hidat – jegyezte meg elismerően Agnes, ismét az Öreg hidat csodálva.

– Valóban nem. I. Szulejmán szultán rendelte el az építtetését, mert akkoriban csak egy rossz, elhanyagolt fahíd állt itt valahol. Az 1550-es évek végére készült el, Hajrudin építész tervei alapján. Ezt azért tudom, mert egy diáktársamat nagyon izgatta a híd, ugyanis a 16. századig nem nagyon épült ekkora egynyílású kőhíd. 24 méter magasban 30 métert ível át. A legjobban az a legenda izgatta, miszerint az a helyben bányászott kő, amelyből készült, a nap hatására megváltoztatja a színét. Hosszú órákat figyeltük a köveket, én nem érzékelttem a színváltozást, de Fabijan állította, tényleg más színű lesz. Az viszont kétségbevonhatatlan tény, hogy a híd mérnöki remekmű. A titka a két torony, ezeknek a tömege segít a hídnak „megtámaszkodni” a két parton. Az eredeti hidat valamikor a 19. században alapos vizsgálatnak vetették alá, és megállapították, egyetlen millimétert sem csúsztak el az évszázadok során a kövei. Valóban lenyűgöző tudás és precizitás kellett ehhez. Nem véletlenül szedték ki a darabjait a magyarok a Neretvából, hogy újjáépíthessék.

Agnes a kőkorlátra hajolva figyelte a mélyben habos hullámokkal tovarohanó folyót. Majd újra a hídról a mélybe vetődő fiú képét látta maga előtt, és megborzongott. A kőpárkányon egy száraz levelet sodort a szél, követte a tekintetével, míg a mélybe nem hullott. Christian pár lépéssel odébb szintén a kőfalra hajolva nézett a mélybe, jobb keze ujjával egy kiálló mohás követ simítgatott. – Mit keresek én itt? – kérdezte Agnes önmagától, Christian ujjait figyelve. A férfi haját meglebbentette a szél, szája szegletében az oly ismerős mosoly bujkált, bár az arca szomorúságot tükrözött. Sűrűn pislogott a szélről vagy az emlékektől. – Mit keresek én itt... vele? – kérdezte magától Agnes újra. – Hogyan tartozhatnék hozzá, hogyan férnék bele az életébe? – felegyenesedett, hátrasimította a haját. A férfi mögé lépett és átölelte a derekát, fejét a vállára hajtotta.